

TURYSTYKA ROWEROWA

w Hiszpanii

www.spain.info

Ministerstwo Przemysłu, Handlu i Turystyki

Wydane przez: © Turespaña

Projekt: Lionbridge

NIPO: 115-20-017-2

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Treść tej broszury przygotowana była z dużą starannością, jednak w przypadku zauważenia jakiegokolwiek błędu prosimy o pomoc w jego poprawieniu i wysłanie wiadomości na adres brochures@tourspain.es

Okładka przednia: Puig Major, Mallorca

Okładka tylna: Madrid Río

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Zielone Szlaki	5
Zielony Szlak Niedźwiedzia Ścieżka	
Zielony Szlak Kolejowy Baskijsko-Nawarski	
Zielone Szlaki prowincji Girona	
Zielony Szlak Rzeki Oja	
Zielony Szlak Doliny Eresmy	
Zielony Szlak z Ojos Negros	
Zielony Szlak Tajuña	
Zielony Szlak przez Sierra de Alcaraz	
Zielony Szlak Północno-Zachodniej Murcji	
Zielony Szlak Oliwy	
Zielony Szlak Manacor – Artá	
10 miast przyjaznych rowerzystom	12
San Sebastian	
Vitoria-Gasteiz	
Saragossa	
Gijón	
Albacete	
Sewilla	
Barcelona	
Walencja	
Palma de Mallorca	
Kordoba	
Wielkie szlaki kulturowo-przyrodnicze rowerem	19
Droga do Santiago	
Srebrna Droga	
Estremadura	
Szlak TransAndalus	
Szlak Transpirenejski	
Szlak Cyda	
Szlak Don Kichota	
Kanał Kastylijski	
Szlaki Eurovelo w Hiszpanii	
Inne szlaki	
Informacja praktyczna	27

Na rowerze szosowym lub terenowym: Hiszpania czeka, aż odkryjesz ją we własnym tempie i na swój własny sposób.

▲ BARCELONA

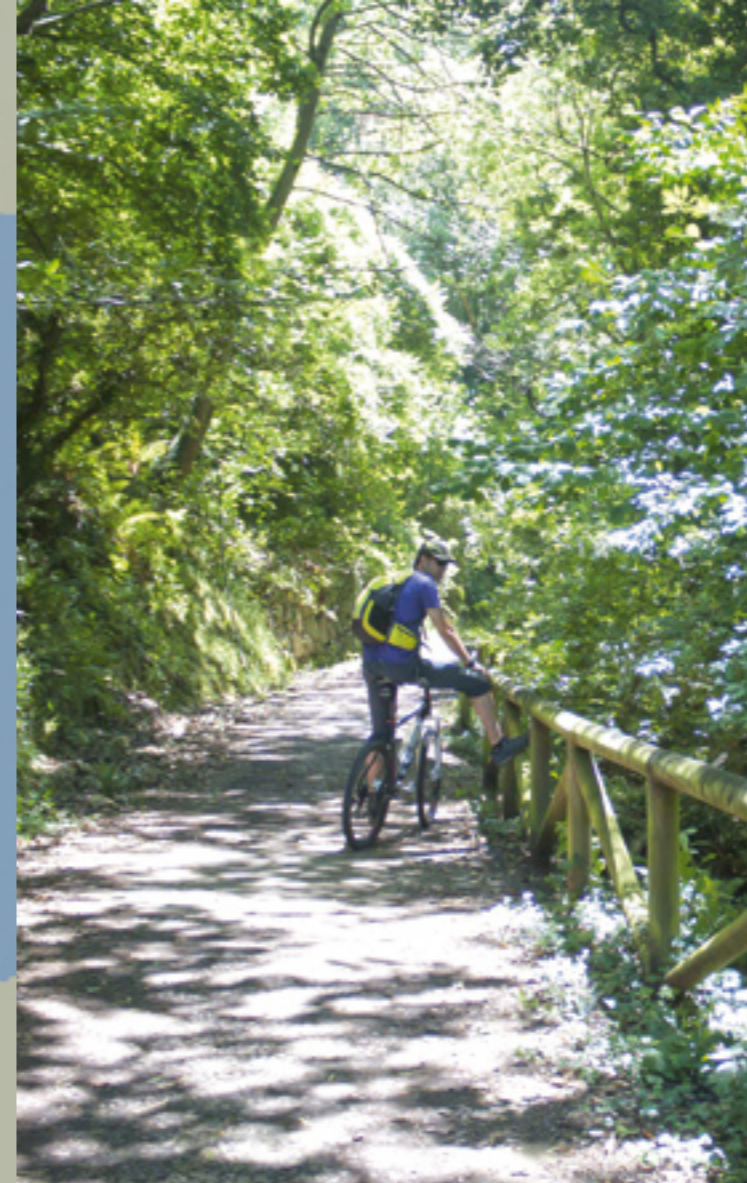
Jeśli lubisz jazdę na rowerze, to Hiszpania będzie dla ciebie idealnym wyborem. Naciskając na pedały, będziesz mógł poznać piękne krajobrazy, miasta i miasteczka. I zrobisz to wedle własnego uznania, odbywając krótko- lub długodystansowe wycieczki, na własnym sprzęcie bądź na wypożyczonym.

Różnorodność geograficzna i **dobry klimat** Hiszpanii pozwalają korzystać z roweru o każdej porze roku i niezależnie od poziomu sprawności fizycznej.

Istnieje wiele **miejsz przystosowanych** do potrzeb rowerzysty: doskonale oznakowane trasy, ścieżki rowerowe i trasy tematyczne. Ponadto na swojej drodze znajdziesz

wszelkiego rodzaju oferty noclegowe oraz wyspecjalizowane firmy i systemy wypożyczania rowerów.

Możesz bezpiecznie i spokojnie zwiedzać rowerem miasta lub poruszać się drogami pośród przyrody. Podążając **Zielonymi Szlakami** (Vías Verdes), odkryjesz pasjonujące trasy, utworzone w miejscu przebiegu dawnych torowisk kolejowych. Są też i takie, które są przystosowane także dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Jeśli lubisz wyzwania, w Hiszpanii czekają na Ciebie **szlaki długodystansowe GR** (grandes rutas – GR), niektóre znane na całym świecie jak Droga św. Jakuba (Camino de Santiago).

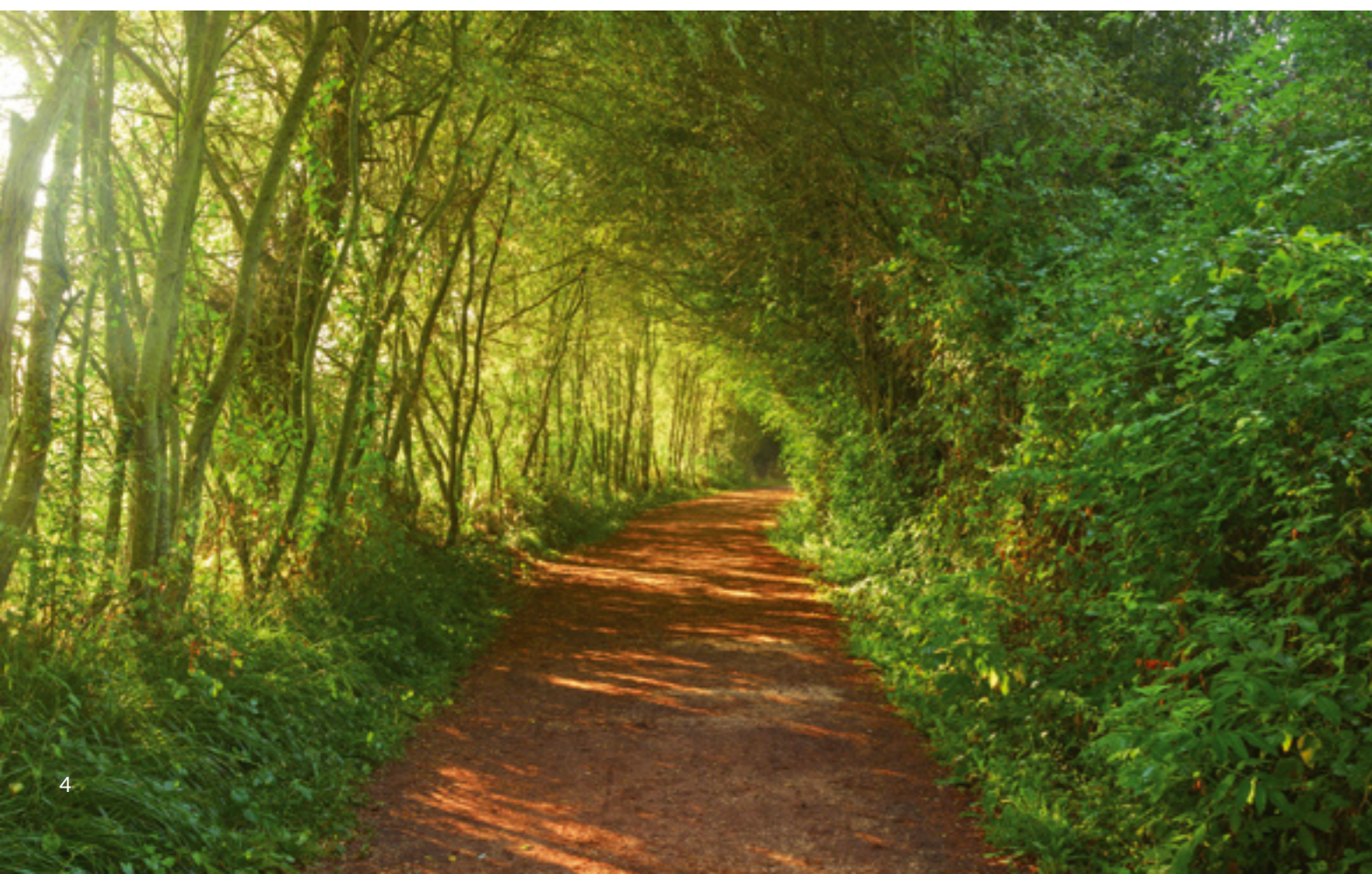
▲ ZIELONY SZLAK SENDA DEL OSO
ASTURIA

ZIELONE SZLAKI (VÍAS VERDES)

Pokonaj rowerem trasy dawnych linii kolejowych przekształconych w szlaki rowerowe. Poznasz mnóstwo miejscowości, będziesz się poruszać wśród pięknej przyrody i cofniesz się w czasie, odwiedzając zabytkowe stacyjki. Pokonasz łagodne zbocza, szerokie zakręty i odrestaurowane wiadukty czy mosty. Zielone Szlaki są idealne dla amatorów roweru w każdym wieku, a wiele z nich gwarantuje powszechną dostępność, także dla osób o różnym stopniu niepełnosprawności.

Przed tobą 115 różnych tras w całej Hiszpanii o łącznej długości ponad 2600 kilometrów. Prezentujemy jedną z nich. Znajdź swoją ulubioną z opisanych poniżej lub poszukaj jej na stronie:

www.viasverdes.com

ZIELONY SZLAK NIEDZWIEDZIA ŚCIEŻKA (VÍA VERDE SENDA DEL OSO)

Wybierz się rowerem w góry Asturii. Pokonaj doliny **Valles del Oso**, podążając trasą dawnej kolejki górniczej. Będziesz oszołomiony otaczającą cię bujną przyrodą. Przejedziesz przez zielone łąki i lasy, pokonasz imponujące wąwozy i tunele oraz rwące nurty rzek. Jeśli będziesz

miał szczęście, na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych **Buyera** będziesz mógł zobaczyć przedstawicieli chronionego gatunku niedźwiedzia brunatnego. Około 20 km przed ukończeniem tej trasy, zsiądź z roweru i popływaj kajakiem po zalewie **Valdemurio**.

ZIELONY SZLAK KOLEJOWY BASKIJSKO-NAWARSKI

(VÍA VERDE DEL FERROCARRIL VASCO NAVARRO)

Ten szlak prowadzi przez różnorodne krajobrazy, płaskie i górskie, przecinane tunelami czy imponującymi wiaduktami. Daj się skusić i wybierz jedną z trzech niezależnych tras, by cieszyć się przyrodą i kulturą napotkanymi na swojej drodze. **Odcinek I**, o długości prawie 15 kilometrów, rozpoczyna się w baskijskim mieście Vitoria-Gasteiz, stolicy prowincji Álava, i dociera do przełęczy Arbalán, na granicy z inną prowincją baskijską – Guipúzcoa. Pokonaj szeroką dolinę pokrytą dywanem zieleni pól uprawnych zwaną Llanada Alavesa. **Odcinek II**, nieco ponad 10-kilometrowy, również zaczyna się

w stolicy i przecina dolinę Llanada Alavesa i pasmo górskie Montes de Vitoria, dochodząc do tunelu Laminoria. Po drodze warto zobaczyć sanktuarium Estíbaliz, mały klejnot architektury romańskiej, który podejmuje pielgrzymów podążających Drogą św. Jakuba. **Odcinek III**, o długości prawie 40 kilometrów, rozpoczyna się w kaplicy Santo Toribio i dociera do Muriety w Nawarze. Zanurz się w imponującym krajobrazie góry Monte Arboro i dotrzyj do okręgu Tierra Estella, gdzie czeka na ciebie malowniczy wąwóz i niesamowity wiadukt Arquijas nad rzeką Ega. Przed ukończeniem trasy wybierz ścieżkę rowerową do Estelli, pięknego romańskiego miasta na Drodze św. Jakuba.

▼ ESTELLA-LIZARRA
NAVARRA

ZIELONE SZLAKI PROWINCJI GIRONA

(VÍAS VERDES DE GIRONA)

Poznaj prowincję Girony w Katalonii poprzez jej trzy Zielone Szlaki. W Olot wybierz trasę **Carrilet I**, liczącą około 50 kilometrów. Pojedź drogą wiodącą w dół, pośród lasów, wzdłuż rzeki, z widokiem na uspione wulkany La Garrotxa, by dotrzeć do miasta Girona. Tutaj szlak ten przecina się z drugim, **Carrilet II**, który z kolei zaprowadzi cię na śródziemnomorskie plaże Sant Feliu de Guíxols. Na jego prawie 40-kilometrowej trasie przemierzysz śródziemnomorski las i odkryjesz wyjątkowe piękno okręgów Gironès i Baix Empordà. Inna interesująca droga, mająca tylko 15 kilometrów, **Zielony Szlak Żelaza i Węgla** (Vía Verde del Ferro i del Carbó), podąża starą trasą transportu kolejowego. Możesz tu odkryć przemysłową przeszłość regionu, ciesząc się jednocześnie przyrodą.

▲ PLAÇA SANT FELIU
PROV. GIRONA

ZIELONY SZLAK RZEKI OJA

(VÍA VERDE DEL RÍO OJA)

Przemierz dolinę rzeki Oja, od rzeki Ebro do pasma górskiego Sierra de la Demanda w La Riosze. Przejedziesz pośród cenionych winnic, pokonasz łagodne podjazdy górskie wśród lasów, po krętych odcinkach między wzniesieniami. Będziesz zaskoczony pięknem średniowiecznego miasta Santo Domingo de La Calzada, w którym zatrzymują się pielgrzymi w drodze do Santiago de Compostela. Jeśli pedałowanie przez 30 kilometrów to dla ciebie pestka, jedź dalej trasą **GR 93** aż do San Millán de la Cogolla, kolejnej perty na Drodze św. Jakuba.

▲ ZIELONY SZLAK RZEKI OJA
LA RIOJA

▲ ZIELONY SZLAK OJOS NEGROS
CASTELLÓN

ZIELONY SZLAK DOLINY ERESMY (VÍA VERDE VALLE DEL ERESMA)

Jeśli interesuje cię trasa szczególnie bogata w kulturę, wybierz szlak o długości około 50 kilometrów łączący Segowie z Nava de la Asunción. Po opuszczeniu Segowii wpisanej na listę światowego dziedzictwa UNESCO czekają na ciebie kolejne skarby do odkrycia, jak gotycki kościół i klasztor Nuestra Señora de la Soterraña lub romańska kaplica San Miguel de Párraces w Santa María Real de Nieva. Odwiedzając te miejsca, obcujesz z pięknym krajobrazem doliny rzeki Eresmy, pośród łąk zbóż, dębów, topoli i sosnowych zagajników.

ZIELONY SZLAK Z OJOS NEGROS (VÍA VERDE DE OJOS NEGROS)

Podjmij wyzwanie pokonania rowerem szlaku o długości 160 km z Ojos Negros w prowincji Teruel w Aragonii do regionu Walencji na wybrzeżu Morza Śródziemnego, o żyznych terenach słynących z gajów pomarańczowych. Na trasie napotkasz dawne stacyjki kolejki górniczej, przejedziesz przez imponujące tunele i wiszące nad wąwozami wiadukty. Po drodze możesz zwiedzić starówki miejscowości Sarrión i La Puebla de Valverde, gdzie twój szlak skrzyżuje się z inną ważną trasą rowerową, a mianowicie **Szlakiem Cyda** (Camino del Cid).

ZIELONY SZLAK TAJUÑI (VÍA VERDE DEL TAJUÑA)

Wybierz się na trasę, która biegnie wzdłuż rzeki Tajuña we Wspólnocie Madrytu. Jest bardzo łatwa do pokonania – twardy czerwony asfalt poprowadzi cię przez około 50 kilometrów wśród przyjemnych dla oka krajobrazów tych żyznych terenów. Do punktu startu można dojechać metrem, wysiadając na stacji Arganda. Odbij na moment z głównej trasy i obejrzyj zabytkowe ciuchcie i pociągi w Muzeum Kolejnictwa w Poveda. Pokonasz obszary rolnicze, przejedziesz pod małymi mostami i miniesz malownicze gaje. Jeśli akurat będzie lato, przed zakończeniem wycieczki zażyj kąpieli w miejskim basenie w Ambite.

ZIELONY SZLAK PRZEZ SIERRA DE ALCARAZ (VÍA VERDE DE LA SIERRA DE ALCARAZ)

Przed wyruszeniem na szlak zwiedź miasto Albacete, korzystając ze ścieżek rowerowych, by podziwiać jego zabytki. Następnie podążaj śladami bohatera powieści Cervantesa na około 75-kilometrowej trasie będącej częścią wielkiego **Szlaku Don Kichota** w Kastylii-La Manchy. Miniesz tereny uprawne równiny Albacete, a następnie dotrzesz do dorzecza rzeki Jardín. Zaskoczą cię bardziej surowe i górzyste krajobrazy, z przeważającymi drzewami iglastymi i dębami. Pokonasz ponad 20 tuneli i wiaduktów, aż dojedziesz do miasta Alcaraz.

► ALCARAZ
PROW. ALBACETE

CARAVACA DE LA CRUZ
MURCIA

ZIELONY SZLAK PÓŁNOCNO-ZACHODNEJ MURCJI (VÍA VERDE DEL NOROESTE DE LA REGIÓN DE MURCIA)

Po wizycie w zabytkowym i pięknym mieście Murcia rozpocznij tę trasę o długości prawie 80 kilometrów. Od gęstych lasów sosnowych i żyznych pól nawadnianych wodami rzeki Segura po niepokojące krajobrazy księżycowe i obszary pustynne region Murcia zaskoczy cię swoją różnorodnością krajobrazów. Ponadto możesz odwiedzić historyczne centra miejscowości takich jak Cehegín, Mula i Caravaca de la Cruz. Jeśli się nie spieszysz, podziel tę trasę na cztery etapy, zatrzymując się na nocleg w sieci hosteli na Zielonym Szlaku tzw. Alverdes, z których niektóre mieszczą się w zaadoptowanych dworcach kolejowych.

Zdjęcie: Fundación de los Ferrocarriles Españoles

▲ ZIELONY SZLAK OLIWY
JAÉNSIERRA ALCARAZ
PROV. ALBACETE

ZIELONY SZLAK OLIWY (VÍA VERDE DEL ACEITE)

Podążaj szlakiem oliwy z oliwek przez główne prowincje, gdzie się ją produkuje – Jaén i Kordoba w Andaluzji. Na odcinku 120 kilometrów miniesz gaje oliwne, korzystając z dawnej trasy „**pociągu oliwnego**” ze wspaniałymi metalowymi wiaduktami z XIX wieku. Aby poznać proces produkcji „płynnego złota”, odwiedź tłocznie i weź udział w degustacji. Koniecznie przejeźdź **Szlak Stuletnich Drzew Oliwnych** w Martos, który z pewnością cię zachwyci, oraz poobserwuj ptaki w lagunie Salobral lub zapaść się w labirynt tras w Parku Przyrody Sierras Subbéticas.

ZIELONY SZLAK MANACOR – ARTÁ (VÍA VERDE MANACOR – ARTÁ)

Odkryj Majorkę, największą wyspę archipelagu Balearów na Morzu Śródziemnym. Na tej łatwej i bezpiecznej trasie, wynoszącej około 30 kilometrów, przejedziesz przez atrakcyjną widokowo wschodnią Majorkę o rozległych polach uprawnych na przemian ze wzgórzami porośniętymi śródziemnomorskim lasem. Po dotarciu do zabytkowych stacji kolejowych możesz odwiedzić uroczyska miejscowości. Wkrótce poczujesz na twarzy orzeźwiający bryzę z pobliskiego wybrzeża. W połowie drogi w Son Servera zjedź ścieżką rowerową na piękne, piaszczyste plaże.

10 MIAST PRZYJAZNYCH ROWERZYSTOM

Odkryj miejskie skarby, korzystając z roweru i przyczyniając się do dbania o środowisko. Oto 10 hiszpańskich miast najlepiej przystosowanych do potrzeb rowerzystów, z sieciami ścieżek rowerowych, systemami wypożyczalni, ofertami wycieczek z przewodnikiem, a także odpowiednimi aplikacjami na smartfony.

▲ SAN SEBASTIAN

SAN SEBASTIAN

Czeka tu na ciebie ponad 30 kilometrów ścieżek rowerowych (zwanymi tu *bidegorris*), dzięki którym możesz poznać stolicę rejonu Guipúzcoa.

Urzeknie cię widok plaż o białym piasku, takich jak **La Concha**, jednej z najładniejszych plaż miejskich w Europie. Po przyjemnym przejeździe piękną promenadą i nacieszeniu się pejzażami Zatoki Biskajskiej wjedź do centrum. Trzymając się ścieżek *bidegorris*, łatwo dotrzesz do wszystkich zakątków miasta, którego zaletą jest niemal całkowicie płaski teren.

Poruszaj się we własnym rytmie dowolnymi trasami lub zdecyduj się na opracowane ścieżki miejskie o średnim stopniu trudności.

Jeśli wybierasz się z dziećmi, łatwo dotrzesz do parków rekreacyjnych, gdzie możesz odpocząć.

Dobrym rozwiązaniem jest skorzystanie z wycieczki z przewodnikiem. Zabierze cię on do najważniejszych miejsc, skosztujesz słynnych *pintxos* i będziesz cieszyć się najlepszymi widokami. Jeśli chcesz sobie ułatwić życie, skus się na wycieczkę rowerem elektrycznym.

▲ PLAC PLAZA DE LA VIRGEN BLANCA
VITORIA

▼ VITORIA-GASTEIZ

VITORIA-GASTEIZ

Odkryj na rowerze to baskijskie miasto z jego średniowiecznymi budowlami, renesansowymi pałacami i rozległymi zielonymi terenami. Jest tu generalnie płasko, z wyjątkiem starego miasta znajdującego się na wzgórzu.

Po centrum można się bezpiecznie poruszać dzięki sieci ścieżek rowerowych, a okolice miasta z kolei łatwo zwiedzić dzięki rowerowym trasom turystycznym. Czekają na ciebie piękne obszary zielone, takie jak **parki przyrody Salburua** oraz **Zabalgana**, a także **las Armentia**, poprzecinane licznymi szlakami, którymi dotrzesz do lagun, mokradeł, łąk i niewielkich wzgórz. Jeśli chcesz poznać wszystkie parki podmiejskie, wybierz się na wycieczkę po tzw. **Zielonej Obręczy** (Anillo Verde). Możesz to zrobić z dziećmi, ponieważ ma średnio niski poziom trudności.

Zdjęcie: pablow/123RF.COM

PLAŻA SANT FELIU
PROV. GIRONA

SARAGOSSA

Ciekawa wycieczka czeka cię szlakiem wzdłuż rzeki Ebro, który prowadzi do miasta Saragossa. Nie zjeżdżając ze ścieżki rowerowej, zobaczysz najbardziej charakterystyczne zabytki miasta: mosty, imponującą **bazylikę Nuestra Señora del Pilar** lub przystań. Aby dostać się do historycznego centrum, trzymaj się ścieżki rowerowej i w miejscu, gdzie łączy się plac Plaza de San Francisco z Plaza España, będziesz mógł zaparkować rower i kontynuować zwiedzanie na piechotę. Możesz także dołączyć do wycieczki rowerowej z przewodnikiem, aby odkryć bogactwo gastronomiczne i kulturowe miasta.

▲ SARAGOSSA

Jeśli oprócz miejskich krajobrazów chcesz odkrywać tereny zielone, przed tobą kilka tras: zdecyduj się na **Anillo Verde** (Zielony Pierścień) lub na wycieczkę po **Parque del Agua** (Parku Wody).

A może masz ochotę na pokonanie dodatkowych kilometrów wiejskimi drogami, aby odkryć okolice Saragossy? Do wyboru masz również wiele tras zataczających pętlę.

▲ GIJÓN

GIJÓN

Ciesz się tym asturyjskim miastem, poznając je z perspektywy dwóch kótek: korzystaj ze ścieżek rowerowych i podziwiaj Zatokę Biskajską lub oddychaj pełną pierśią, pokonując obszary leśne. Możesz odwiedzić wiele ciekawych miejsc, takich jak **Muzeum Kolejnictwa Asturii**, **Akwarium** lub **Park Isabel la Católica**.

Jadąc wzdłuż szerokich plaż, nawet nie zauważysz, kiedy opuścisz strefę miejską i znajdziesz się na otwartej przestrzeni. Natrafisz tutaj na zielone ścieżki, wspólne dla pieszych i rowerów, zachęcające do bliższego kontaktu z naturą. Do wyboru jest osiem różnych tras, z których jedne ciągną się np. w sielskim krajobrazie łąk i pasącego się na nich bydła, a inne z kolei wśród imponująco stromych klifów. Bez względu na co się zdecydujesz, będziesz pod wrażeniem otaczającego cię piękna krajobrazu. Miniesz robiące duże wrażenie historyczne domostwa arystokratyczne (*casonas*), malownicze spichlerze tzw. *hórreos*, czy też dawne wiejskie pralnie publiczne (*lavaderos*). Warto także przejechać po trasie prowadzącej na nasypie kolejowym dawnej linii górniczej stanowiącej fragment **Zielonego Szlaku La Camocha**. Dowiesz się przy okazji wielu ciekawostek, gdyż na tych trasach można się zapoznać z interesującymi informacjami na temat kultury, tradycji oraz flory i fauny regionu.

ALBACETE

W Albacete w regionie Kastylia-La Mancha czekają średniowieczne uliczki, imponujące zamki i wspaniałe budowle, takie jak **Muzeum Wyrobów Nożowniczych** (Museo de la Cuchillería). Jeśli zechcesz poruszać się wśród przyrody, udaj się do **parku Fiesta del Árbol**, zielonych płuc miasta. Stamtąd możesz kontynuować przejażdżkę szlakiem wzdłuż **kanalu María Cristina** – do dyspozycji masz szeroką i płaską trasę odpowiednią do jazdy z całą rodziną. Po przybyciu do strefy rekreacyjnej wybierz spośród kilku innych dróg. Jeśli jesteś na to przygotowany, możesz nawet kontynuować podróż Zielonym Szlakiem, który dociera do miasta **Alcaraz**, 70 km od Albacete.

Aby w pełni korzystać z uroków przyrody i podziwiać rozległe równiny, strome pasma górskie i rwące rzeki, zdecyduj się na jedną z tras rowerowych przebiegających przez pobliskie miejscowości.

SEWILLA

Stolica Andaluzji jest idealna do jazdy na rowerze, ponieważ oferuje słoneczną pogodę, krótkie dystanse oraz płaski teren. Ponadto rozległa sieć ścieżek rowerowych zabezpieczona jest przed ruchem samochodowym.

Nie zsiadając z roweru, będziesz mógł docenić architektoniczne klejnoty starego miasta, niektóre uznane przez UNESCO za światowe dziedzictwo kultury, jak **katedra** czy **Królewski Alkazar w Sewilli**, piękne przykłady sztuki almohadzkiej.

Kiedy zechcesz jechać w cieniu, wybierz trasy prowadzące wśród drzew w **parku Marii Luizy**, podziwiasz lokalną roślinność i odkryj schowany w jego wnętrzu imponujący **Plaza de España** (Plac Hiszpański). Stąd można jechać dalej ścieżką rowerową wiodącą do brzegów rzeki Gwadalkiwir.

▼ MOST ISABEL II
SEWILLA

BARCELONA

Tę metropolię, o sprzyjającym klimacie, doskonale można poznać na rowerze. Do dyspozycji jest ponad 180 kilometrów ścieżek rowerowych i różnych tras, pozwalających odkryć najważniejsze i najpiękniejsze miejsca, takie jak **dzielnica Borne, Barri Gòtic** (Dzielnica Gotycka) lub **nadmorska promenada**. Odkryjesz imponujące dzieła słynnego modernistycznego architekta Antonio Gaudiego, takie jak **Sagrada Familia** lub **Park Güell**.

Jeśli od razu chciałbyś zobaczyć najciekawsze miejsca w mieście, przyłącz się do wycieczki z przewodnikiem.

Ciesz się wspaniałymi panoramicznymi widokami na miasto, przemierzając klasyczną trasę rowerową **Carretera de les Aigües** – ta płaska ścieżka otaczająca północną część miasta jest przeznaczona wyłącznie dla pieszych oraz rowerzystów. Możesz jeździć nią także w nocy, by podziwiać oświetlone miasto. Początek trasy znajduje się u podnóża **Tibidabo**.

WALENCJA

Przejazd przez tę śródziemnomorską stolicę jest szczególnie łatwy – teren jest płaski, a klimat bardzo przyjemny o każdej porze roku. Aby zwiedzić centrum, można skorzystać z rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych. Ponadto do dyspozycji jest tzw. **rowerowy pierścień** zaprojektowany specjalnie z myślą o rowerzystach, który otacza miasto i łączy się z drogami rowerowymi prowadzącymi do centrum.

▲ PARK GÜELL
BARCELONA

Jeśli chcesz popedałować przez tereny zielone, odwiedź **ogród Turia**, rozległy park miejski, prowadzący z **Miasta Sztuki i Nauki** (Ciudad de las Artes y las Ciencias) do **Bioparku** trasą wiodącą dawnym korytem rzeki. Jeśli chcesz uciec z miasta, udaj się do **parku rzeczno Turia** i odpocznij wśród przyrody.

Aby poznać wybrzeże, możesz rozpocząć wycieczkę w porcie i skierować się na północ, by zobaczyć piękne plaże i zatrzymać się w którymś z ogródków gastronomicznych na spróbowanie pysznej paelli.

PALMA DE MALLORCA

Dotrzyj rowerem do każdego zakątka tego cudownego wyspiarskiego miasta. Przejazd z jednego końca na drugi zajmie ci nieco ponad pół godziny. Rozciągające się na skraju Morza Śródziemnego stare miasto z pewnością cię oczaruje. Korzystaj ze ścieżek rowerowych, ale zapuść się też w ciche, jednokierunkowe uliczki.

Przejeźdź się nadmorską promenadą, skąd będziesz mieć wspaniały widok na katedrę, zwaną **La Seu de Mallorca**, na pałac **La Almudaina** lub **La Lonja**, a także na statki zacumowane w porcie. W każdej chwili możesz zatrzymać się, aby odpocząć na plaży.

Jeśli zdecydujesz się na wyjazd z miasta, na całej wyspie czekać będą na ciebie malownicze miejscowości, do których łatwo dotrzeć na rowerze.

Zdjęcie: CIUDADES PATRIMONIO

▲ PORTIXOL
MAJORKA

KORDOBA

Z perspektywy dwóch kótek odkryj to pradawne miasto wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Trzymając się ścieżek rowerowych, natkniesz się na prawdziwe skarby architektury, takie jak imponująca **katedra-meczet**.

Możesz wybrać jedną z jedenastu tras tematycznych zaproponowanych przez władze lokalne w programie „Kordoba rowerem”. Niektóre przebiegają przez najbardziej charakterystyczne miejsca, place i mosty. Inne prowadzą przez ogrody i parki lub wzdłuż brzegów rzeki Gwadalkiwir.

MECZET W KORDOBIE

Zdjęcie: CIUDADES PATRIMONIO

Jeśli chcesz odkrywać przyrodę poza centrum, na rowerze terenowym masz więcej tras do wyboru, by cieszyć się otwartą przestrzenią lasów, łąk i pól uprawnych.

WIELKIE SZLAKI KULTUROWO-PRZYRODNICZE ROWEREM

Jeśli lubisz wielodniowe wyprawy rowerowe, w Hiszpanii masz do wyboru liczne szlaki.

CAMINO DE SANTIAGO ROWEREM

DROGA ŚW. JAKUBA (CAMINO DE SANTIAGO)

Przeżyj wyjątkowe doświadczenie pokonania rowerem Camino de Santiago, jednej z najpiękniejszych istniejących tras. Czekają na ciebie imponujące krajobrazy i niezwykle bogactwo kulturowe. Po drodze natkniesz się na wiele interesujących miejsc: budynki sakralne o różnych stylach architektonicznych, średniowieczne mosty, a nawet stanowiska archeologiczne.

Opracuj swój plan podróży – istnieje kilka dróg do celu, **katedry w Santiago de Compostela** w A Coruña (w Galicji). Najbardziej popularna i o największym znaczeniu historycznym jest Droga Francuska. Jest też ulubioną wśród rowerzystów ze względu na doskonałe oznakowanie oraz fakt, że można ją przebyć rowerem bez większego zbaczania z pierwotnego szlaku.

Ponadto jest przygotowana na przyjęcie podróżnika razem z jego rowerem. Jeśli planujesz nocować w schronisku, pamiętaj jednak, że pierwszeństwo mają pielgrzymi idący pieszo.

Zaplanuj etapy z wyprzedzeniem i na spokojnie, bo będziesz miał przed sobą prawie 800 kilometrów do przejechania i mnóstwo do zobaczenia po drodze. Jeśli pedałujesz średnio 50 kilometrów dziennie, możesz pokonać trasę w ciągu dwóch tygodni. Unikaj chłodniejszych i bardziej deszczowych miesięcy, od listopada do marca.

W drodze przejedziesz przez cztery wspólnoty autonomiczne: **Nawarrę, La Rioję, Kastylię i León** oraz **Galicję**. Aby nabrać sił, spróbuj sycących tradycyjnych potraw z każdego regionu. Po pozostawieniu za sobą pirenejskich krajobrazów miniesz zielone łąki, bukowe lasy i pola uprawne. Poznasz **Pampelunę**, miasto o średniowiecznym układzie słynącym ze święta San Fermín. La Rioja przywita cię krajobrazem winnych latorośli, bodeg, klasztorów i zamków. Odwiedź **klasztory Yuso i Suso** w **San Millán de la Cogolla**, w których przeniesiesz się do średniowiecza.

W **Kastylii i Leónie** czeka na ciebie kilka skarbów, takich jak **katedra w Burgos**, gotycki klejnot o niezrównanej urodzie. Będziesz zachwycony także mniejszymi miejscowościami takimi jak **Castrojeriz, Frómista** lub **Sahagún**.

Kiedy wreszcie dotrzesz do celu, urzeczy cię majestat i piękno katedry w Santiago de Compostela i poczujesz, że jesteś mile widzianym gościem w mieście przyzwyczajonym do przyjmowania tysięcy pielgrzymów.

SREBRNA DROGA (VÍA DE LA PLATA)

Ta trasa, o długości ponad 800 kilometrów, łączy leżącą na południu **Sewillę** z **Gijón** na północy kraju. Do wyboru są dwa rodzaje tras: szosą lub w terenie do pokonania rowerem górskim. Przejedziesz nimi przez cztery wspólnoty autonomiczne o zróżnicowanych krajobrazach, kulturze i gastronomii: **Andaluzję, Estremadurę, Kastylię i León** oraz **Asturię**. Będziesz podążał szlakiem uczęszczanym przez wojska rzymskie w VII wieku p.n.e.

W Estremadurze zobaczysz równiny, pola uprawne, winnice, łąki oraz imponującą dolinę Jerte.

Zacznij w **Sewilli**, stolicy Andaluzji. Jeśli lubisz pedałować po mieście, odkryj jej bogate dziedzictwo kulturowe, korzystając ze ścieżek rowerowych. Możesz do programu zwiedzania także dodać wypad do sąsiedniej **Carmony** i zobaczyć jej piękne stare miasto.

Mile zaskoczy cię miasto **Cáceres** i jego średniowieczne centrum oraz **Mérida** i jej rzymska spuścizna archeologiczna. Oba miasta zostały wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Rozkoszuj się także szynką iberyjską z Estremadury, jedną z najlepszych w kraju. Aby rozluźnić mięśnie, wybierz się do rzymskich łaźni w **Baños de Montemayor**. Zachwycą cię również dwa piękne miasta: **Plasencia** z imponującą katedrą i pałacowymi budynkami oraz **Trujillo** z monumentalnym placem Plaza Mayor i zamkiem.

Kastylia i León czeka na ciebie z pysznym pieczonym prosięciem i jagnięciną, które pozwolą ci odzyskać siły po absorbującym zwiedzeniu imponujących zespołów zabytków w takich miastach jak **Béjar, Salamanka, Zamora** lub **León**.

W Asturii będziesz kontynuował odkrywanie klejnotów architektury takich jak przedromańskie kościoły w **Oviedo** i jego okolicach, położone pośród malowniczych dolin i gór. Gdy dojedziesz do **Gijón**, w nagrodę za wysiłek zafunduj sobie kąpiel w morzu i relaks na plaży, ewentualnie pospaceruj promenadą, czując orzeźwiająca bryzę Zatoki Biskajskiej. Usiądź w barze lub restauracji, aby spróbować dania rybnego lub lokalnej *fabady* (rodzaj gulaszu z fasolą) i popij tradycyjnym asturyjskim cydrem. Znajdź więcej informacji o tej trasie na stronie:

www.larutaenbici.com

SZLAK TRANSANDALUZYJSKI (LA TRANSANDALUS)

Naciskając na pedały, podróżuj po ośmiu prowincjach Andaluzji: **Sewilli, Kordobie, Jaénie, Grenadzie, Almerii, Maladze, Kadyksie** i **Huelvie**. Odważ się na tak długą wyprawę na rowerze górskim po Andaluzji szlakiem zataczającym pętlę, by cieszyć się łagodnym klimatem regionu i gościnnym charakterem jego mieszkańców. Poznasz wiele miejsc z dala od popularnych szlaków turystycznych, odkrywając zarówno wybrzeże, jak i wnętrza tych prowincji.

Szlak ma 2000 kilometrów długości, a niektóre odcinki przebiegają wzdłuż tras długo- lub krótkodystansowych. 35% trasy prowadzi przez obszary chronione. Możesz odkryć dzikie plaże **Parku Przyrody Cabo de Gata-Níjar** w Almerii, podziwiać **Cieśninę Gibraltarską** lub odwiedzić malownicze wioski Alpuhary u podnóża pasma **Sierra Nevada**.

▲ PRZYŁĄDEK CREUS
PROW. GIRONA

Opracowanie tej trasy jest wynikiem inicjatywy rowerzystów z regionu, którzy oferują przewodniki i trasy do trackerów GPS do pobrania na stronie www.transandalus.org. Ściągnij stamtąd informacje i zaplanuj podróż, bowiem trasa nie jest oznaczona w terenie.

SZLAK TRANSPIRENEJSKI (LA TRANSPIRENAICA)

Wybierając tę trasę, przejedziesz przez **Kraj Basków, Nawarrę, Aragonię i Katalonię**. W trakcie pokonywania Pirenejów napotkasz urocze wioski, niewielkie gospodarstwa i oszałamiające otwarte przestrzenie. Jeśli lubisz urozmaicony teren i jazdę raz pod górę, raz z góry, będziesz w swoim żywiole i uda ci się poznać niektóre odcinki słynnego Tour de France.

Ta 800-kilometrowa trasa prowadzi od wybrzeża Zatoki Biskajskiej do Morza Śródziemnego.

Szlak Transpirenejski biegnie wzdłuż południowych stoków Pirenejów, od **przylądka Higuier** w Hondarribia (w prowincji

Irún) do **przylądka Creus** w prowincji Girona. Trasa ta została oznaczona jako szlak długodystansowy GR 11. Możesz wybrać wariant dla roweru szosowego lub górskiego.

Radzimy przed wyruszeniem odbyć trening przygotowawczy, gdyż trasa wymaga dobrej kondycji fizycznej, wtedy w pełni będziesz mógł cieszyć się urokami wyprawy. Piękno szlaku zrekompensuje ci ponoszony wysiłek fizyczny – pokonasz zielone doliny i bujne lasy oraz zobaczysz zaśnieżone szczyty i górskie jeziora.

SZLAK CYDA (EL CAMINO DEL CID)

Podążaj śladami przygód i bitew słynnego kastylijskiego średniowiecznego rycerza Cyda Walecznego, który odbił królestwo Walencji dla Korony Kastylii. Na tej trasie przecinającej Hiszpanię z północnego zachodu na południowy wschód odkryjesz średniowieczne mury, fortece, zamki i kościoły.

Będziesz mógł obejrzyć przykłady sztuki rzymskiej, mozarabskiej i gotyckiej. Przejedziesz przez ponad 300 małych miejscowości, a we wszystkich poczujesz się mile widziany przez ich mieszkańców. Trasa prowadzi także przez miasta takie jak **Burgos**, w którym można podziwiać katedrę, klejnot gotyku, i zachwycić się elegancją i pięknem jej wież. Odwiedzisz też **Walencję**, gdzie warto udać się do jednego z największych kompleksów naukowych i kulturalnych w Europie: Miasta Sztuki i Nauki (Ciudad de las Artes y las Ciencias). Ponadto przejedziesz przez ponad 70 chronionych obszarów przyrodniczych. Aby odzyskać siły, spróbuj typowych potraw

i win w każdej z ośmiu prowincji, przez które przechodzi szlak czyli: **Burgos, Soria, Guadalajara, Saragossa, Teruel, Castellón, Walencja i Alicante**.

Planowanie podróży nie powinno nastęrczać trudności, bowiem 1400 kilometrów szlaków i 2000 kilometrów dróg podzielono na trasy tematyczne o długości od 50 do 300 kilometrów każda. Jeśli jeździsz na rowerze terenowym, możesz podróżować po wiejskich drogach. A jeśli wolisz asfalt, wybierz mało uczęszczane szosy. Zobacz więcej informacji na:

www.caminodelcid.org

SZLAK DON KICHOTA (RUTA DE DON QUIJOTE)

Zanurz się w klasycznej literaturze ogólnoswiatowej – czyli świecie **Don Kichota z La Manchy**. Podążając szlakiem bohatera powieści Cervantesa, odwiedź pięć prowincji autonomicznej wspólnoty Kastylii-La Manchy. Trasa składa się z 10 etapów i można ją pokonać, zataczając pętlę. Na dystansie 2500 kilometrów przejedziesz przez tereny 148 gmin, poruszając się po drogach uczęszczanych przez bydło, szlakach historycznych, trasach prowadzących wzdłuż brzegów rzek albo Zielonych Szlakach. By pokonać całą tę drogę, przejedziesz odcinki o niskim i średnim poziomie trudności.

Czekają tu na ciebie niezapomniane miasta o wielkiej wartości artystycznej i historycznej, takie jak legendarne Toledo, w którym na każdej z ulic widać wspaniałe zabytki kultury, a także równie piękne miejscowości jak Almagro, Villanueva de los Infantes czy Consuegra. Przejeżdżając

przez równinę La Manchy, zobaczysz historyczne wiatraki, które przypominają o przygodach błędnego rycerza. Trasa ta została ogłoszona Europejskim Szlakiem Kultury, dlatego wybierając ją, będziesz mieć dostęp do ponad 2000 zabytków, miejsc czy innych elementów związanych z szeroko pojętą kulturą. A przy okazji możesz delektować się wyśmienitą lokalną kuchnią.

Pokonasz też tereny o wielkim zróżnicowaniu krajobrazu, przejedziesz przez malownicze parki i rezerваты przyrody, takie jak Lagunas de Ruidera lub Tablas de Daimiel. Sprawdź więcej informacji na stronie:

www.loscaminosdelquijote.com

KANAŁ KASTYLIJSKI (EL CANAL DE CASTILLA)

Przejeźdź na rowerze trasę wzdłuż biegu **Kanału Kastylijskiego**, który służył do transportu zbóż ze środkowej Hiszpanii do portów północnych w czasach poprzedzających pojawienie się linii kolejowej. To imponujące dzieło inżynierii wodnej, budowane między XVIII a początkiem XIX wieku, jest obecnie wykorzystywane do nawadniania pól.

Z perspektywy rowerzysty można w pełni docenić konstrukcję tego wielkiego kanału, z jego śluzami, mostami, akweduktami i tamami. Na licznych jego odcinkach otaczać cię będzie roślinność nadrzeczna i drzewa chroniące przed słońcem. Przekonasz się, jak w pobliżu brzegów powstają mokradła o dużej bioróżnorodności.

Możesz wyruszyć z **Alar del Rey**, tzw. km „zero” kanału, w Palencji. Jedną z największych atrakcji tej 207-kilometrowej trasy, posiadającej trzy odnogi, jest przejazd przez piękne miasta w prowincjach **Palencia**, **Burgos** i **Valladolid** w Kastylii i Leónie. Zapuść się w ich ulice i ciesz się ich historią oraz kulturą. Obowiązkowe miejsca do zobaczenia po drodze to **Frómista** czy **Herrera de Pisuerga** – dwa klejnoty szlaku romańskiego Palencji.

Dobrze także odpocząć od roweru i na chwilę zamienić go na statek, by odbyć wycieczkę po kanale.

◀ KANAŁ CASTILLA
FRÓMISTA, PROW. PALENCIA

SZLAKI EUROVELO W HISZPANII

Projekt europejskiej sieci szlaków rowerowych EuroVelo (EV), wciąż rozwijany, obejmuje 15 tras opartych na trasach już istniejących, atrakcyjnych, o niewielkiej różnicy terenu i w większości utwardzonych.

Wybierz jeden z długodystansowych szlaków rowerowych, które przecinają Europę i przechodzą przez Hiszpanię.

Trzy z tych szlaków przebiegają przez terytorium Hiszpanii: **EV1 (Szlak Wybrzeżem Atlantyku)** łączący Norwegię z Portugalią, **EV3 (Szlak Pielgrzymi)** również zaczynający się w Norwegii i docierający do Santiago de Compostela oraz **EV8 (Szlak Śródziemnomorski)**, który rozpoczyna się w Atenach i biegnie wzdłuż wybrzeża aż do Kadyksu.

Bardziej rozbudowaną trasą jest EV1. Możesz rozpocząć jej pokonanie na **Zielonym Szlaku Bidasoa** w Irún (Kraj Basków), a skończyć na andaluzyjskim wybrzeżu w prowincji **Huelva**. Przejedziesz fragmenty **Drogi św. Jakuba** (Camino de Santiago) i **Srebrnej Drogi** (Vía de la Plata), przemierzając autonomiczne wspólnoty **Nawarry, La Riojy, Kastylii i Leónu** oraz **Estremadury**.

Pamiętaj, że te trasy są wciąż rozbudowywane. Zobacz więcej informacji na <http://www.eurovelo.org/>.

INNE SZLAKI

Daj się ponieść przygodzie i przemierz inne mniej znane trasy, czy to na rowerze szosowym czy górskim, korzystając z wielu możliwości. Część z nich pokrywa się ze szlakami długodystansowymi (GR), dobrze oznaczonymi i o długości ponad 50 kilometrów. Przykładem może być **Szlak Cystersów** (Ruta del Cister) wiodący trasą GR175 w Tarragonie i Léridzie (w Katalonii). Ta 108-kilometrowa trasa zataczająca pętlę łączy trzy niezwykle klasztory położone w pięknym otoczeniu przyrody.

Jeśli chcesz podróżować średniowiecznymi szlakami, którymi pielgrzymi docierali do **klasztoru Guadalupe** w Cáceres, masz 12 różnych tras o różnych poziomach trudności i długości – są to **Drogi do Guadalupe** (Caminos a Guadalupe). Jedną z nich zaczyna się w Madrycie, a pozostałe w Ciudad Real, Toledo, Badajoz albo w samej prowincji Cáceres. Możesz także wybrać 750-kilometrową **Drogę św. Wincentego z Saragossy** (Camino de San Vicente Mártir), która zaczyna się w Huesce i następnie łączy ze starożytną Via Augusta (dawną rzymską drogą), by ostatecznie dotrzeć do Walencji.

Aby przepłynąć się przez Hiszpanię ze wschodu na zachód, podążaj wzdłuż koryta najdłuższej rzeki Półwyspu Iberyjskiego. To 1000-kilometrowy **Szlak Przyrodniczy Rzeki Tag** (Camino Natural del Tajo).

INFORMACJA PRAKTYCZNA

Zanim zdecydujesz się na trasę, poznaj jej poziom trudności i dowiedz się, o jakiej porze roku jest zalecana. W chłodniejszych obszarach północy lepiej zrezygnować z podróży w miesiącach zimowych (od końca grudnia do lutego). W najgorętszych regionach środkowej i południowej części kraju wielu rowerzystów woli unikać wyższych temperatur lipca i sierpnia, które nierzadko przekraczają 35°C. Upewnij się, że masz odpowiednią odzież na rower i pamiętaj o filtrach przeciwsłonecznych.

Rowerzyści muszą poruszać się po poboczu dróg krajowych. Jeśli nie jest to możliwe, wtedy mogą skorzystać z pasa jezdni. Według przepisów zabroniona jest jazda rowerem po autostradach. Na drogach krajowych jazda dopuszczalna jest tylko poboczem, o ile ma się ponad 14 lat i nie jest to specjalnie zabronione przez odpowiedni znak. W czasie jazdy obowiązuje używanie kasku, a w nocy i w tunelach dodatkowo odblaskowego elementu odzieży. Ponadto przednie (białe) i tylne (czerwone) światła roweru muszą być homologowane, aby zapewnić wystarczającą widoczność.

W obrębie miast jazda odbywa się po wyznaczonych ścieżkach rowerowych. Jeśli ich nie ma, należy poruszać się ostrożnie jezdnią. Zasadniczo nie wolno poruszać się rowerem po chodnikach lub strefach dla pieszych, z wyjątkiem miejsc do tego dostosowanych i oznakowanych.

Jeśli planujesz odbywać wycieczki rowerowe, warto jest wykupić odpowiednie ubezpieczenie, które obejmuje zarówno pomoc, jak i odpowiedzialność cywilną. Jeśli jesteś członkiem federacji cyklistów w swoim kraju, możesz wystąpić o rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej na Hiszpanię.

W Hiszpanii znajdziesz wiele wypożyczalni. Jeśli wolisz przywieźć własny rower, zapoznaj się z zasadami i kosztami w swojej firmie transportowej, linii lotniczej, pociągu czy autobusie. W Hiszpanii w krajowej sieci kolei hiszpańskich (RENFE) dozwolony jest w niektórych pociągach dalekobieżnych lub na średnich dystansach przewóz rowerów tzw. składaków, ewentualnie rowerów rozmontowanych i zapakowanych tak, by można uznać je za bagaż podręczny. W pociągach podmiejskich wolno je transportować bez składania lub rozmontowywania. Sprawdź szczegóły na stronie internetowej www.renfe.es.

Jeśli wybierasz się na Camino de Santiago, poczta państwowa Correos zapewnia specjalną usługę, dzięki której możesz wysłać rower.

Uzyskaj więcej informacji o trasach, korzystaniu z rowerów w miastach, zaleceniach i poradach w biurach informacji turystycznej w każdym rejonie kraju, federacjach i stowarzyszeniach rowerzystów. Warto także sprawdzić w Internecie strony różnych wspólnot autonomicznych, prowincji lub gmin, przez które przebiega wybrana przez ciebie trasa.

 MINISTERIO DE INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO

TURESPAÑA